

Zmizelí sousedé z Hradešínské ulice

Z vily, ve které nyní sídlí naše školka, zmizeli téměř před 70 lety lidé. Kdo to byl?

Proč odešli? Proč budou před školkou nějaké kameny?

Naše školka sídlí v krásné staré vile v pražských Vinohradech. Od našich sousedů jsme se dozvěděli mnoho zajímavého o historii této vily a o jejich obyvatelích. Poté, co jsme si v minulém školním roce povídali s dětmi o staviteli vily, sochaři Janu Štursovi a jeho ženě, operní pěvkyni Boženě Durasové, zabývali jsme se v tomto školním roce 2012/2013 osudy vily a jejich obyvatel v letech třicátých a čtyřicátých. Ponořili jsme se do dějin, ale hlavně si povídali o toleranci a respektu k jiným lidem a také se něco dozvěděli o židovské kultuře.

Začali jsme v roce 1938, kdy se do vily Boženy Durasové-Štursové přistěhovali z Boskovic na Moravě noví nájemci, mladí manželé Ultmannovi.

Leo Ultmann

- narozen 1904 v Brně
- deportován do Terezína 1942
- zavražděn v Osvětimi 1943

Marta Ultmannová

- narozena 1906 v Brně
- deportována do Terezína 1942
- zavražděna v Osvětimi 1943

Oba manželé byli židovského vyznání. V Československu se protižidovská politika nacistického režimu začala uplatňovat ihned po okupaci a vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava v březnu 1939. Přijímání diskriminačních opatření - propouštění z práce, vylučování ze škol i dopravních prostředků - probíhalo i zde. Bylo však jen předeheurou k dalšímu dějství holocaustu - nuceným deportacím do ghett a koncentračních táborů.

Manželé Ultmannovi žádají v říjnu 1938 o udělení víza do Austrálie, žádosti ale nebylo vyhověno ...

Kolář za 5 Kč.

**Pölicejnímu ředitelství
v Praze.**

Jméno a příjmení *Leo Ultmann*
den, měsíc a rok narození *11. 9. 1904*
místo narození *Praha* okres *Praha*
příslušnost *poskorné* okres *poskorné*
jméno a příjmení otce *Winnud Ultmann*
jméno a příjmení matky, též za svobodna *Emma Slavcová*

žádá za vystavení vysvědčení zachovalosti
za účelem *řízení do Austrálie*
2 exempláře

V PRAZE dne *5/10. 1938*

Předáno: *Leo Ultmann*
Přesná adresa žadatele: *Praha 10, Cimburkova 6*

(c) holocaust.cz

Marta a Leo Ultmannovi bydleli do roku 1942 v Praze v Hradešinské ulici. Život v Protektorátu pro ně ale nebyl jednoduchý. Židům byl zakazován vstup do některých ulic, náměstí, parků, lesů a dalších míst. Židé také nesměli bez zvláštního povolení opustit - byť jen na přechodnou dobu - své bydliště. Nesměli navštěvovat divadla a kina, hostince a kavárny, plovárny, knihovny a další sportovní a zábavní zařízení. Byly omezeny nákupní hodiny pro Židy na dvě hodiny denně.

Židům byly odebrány rozhlasové přístroje, byli omezováni v odběru potravin, nesměli chovat domácí zvířata. Bylo by možné jmenovat ještě dlouhou řadu zákazů a příkazů, které měly Židy ponížít a oddělit neviditelnou zdí od ostatních obyvatel.

Dne 30. ledna 1942 odjíždějí Marta a Leo Ultmannovi transportem V, č. 264 z Prahy do Terezína. Po téměř ročním pobytu v terezínském ghettu byli manželé zařazeni do transportu Cq, č. 56, který z Terezína odjížděl 20. ledna 1943. Cílem transportu byl

vyhlazovací tábor v Osvětimi. Spolu s manželou Ultmannovými bylo stejným transportem deportováno celkem 1997 osob, přežil pouze jeden jediný člověk!

Marta a Leo Ultmannovi byli zavražděni v roce 1943 v Osvětimi.

21. června 2013 necháme před naší školku položit za manžele Ultmannovy tzv. Kameny zmizelých/Stolpersteine. Stolpersteine jsou pamětní kameny, připomínající oběti holokaustu, které se pokládají před dům, z něhož byl dotyčný člověk nacisty deportován do koncentračního tábora a tam zavražděn. Autorem kamenů je německý umělec Günter Demnig, který v roce 1995 umístil první kameny v ulicích Kolína nad Rýnem, následoval Berlín a další německá města. Celkem bylo již položeno přes 23 tisíc kamenů ve stovkách evropských měst, mimo jiné i v Praze.

Naše mateřská škola KIDS Company Praha se v letošním roce s velkým zájmem k tomuto projektu připojí a uctí tak památku našich „zmizelých sousedů“.

Cíle projektu

Výchozím bodem projektu *Zmizelí sousedé z Hradešínské ulice* byla cesta do historie naší vily. Navázali jsme tak na loňský projekt *Jak se z malířovy vily stala školka*, při kterém jsme se hlouběji seznámili s Janem Štursou, jeho ženou Boženou Durasovou-Štursovou a zabývali jsme se výtvarným uměním a hudbou. Nyní jsme poznali další nájemníky našeho domu, kterými byli manželé Ultmannovi. Oba byli židovského vyznání, a právě to určilo osud posledních let jejich života.

V rámci projektu *Zmizelí sousedé z Hradešínské ulice* jsme se proto mimo jiné seznamovali s židovským náboženstvím. Vydali jsme se na exkurzi do Židovského muzea v Praze, seznámili se s pražskými židovskými památkami, povídali si o židovských svátcích a tradicích, společně s dětmi z židovské školky Bejachad jsme připravili a ochutnali typické židovské pokrmy. Ponořili jsme se společně do tajů židovských příběhů a pověstí a seznámili se se židovskou hudbou.

V rámci projektu se paní učitelky pokusily přiblížit dětem nenásilnou a věku přiměřenou formou osud židovského národa v průběhu druhé světové války. Naším cílem bylo pochopit a zakusit význam slova „tolerance“ a ukázat dětem, že různorodost je cestou k vzájemnému obohacení, ne k ubližování a vyčleňování těch, kteří jsou jiní.

Během projektu *Zmizelí sousedé z Hradešínské ulice* nás zkrátka čekala celá řada napínavých poznání, zajímavých akcí a setkání.

Akce

Ve spolupráci s Pražským literárním domem německy píšících autorů a Základní školou Kladská jsme připravili pro děti celou řadu zajímavých akcí:

- ve spolupráci s Pražským literárním domem německy píšících autorů se uskutečnila další **Literární noc se spisovatelkou Radkou Denemarkovou.**

- žáci ze **ZŠ Kladská** nás přišli navštívit do školky a přivedli s sebou **Golema** :) Krásné divadelní představení připravené speciálně pro naše děti jsme zhlédli společně s dětmi a učitelkami ze školky Bejachad.

- ve školce jsme si povídali o putování Židů do Izraele a namalovali krásný **obraz s lodí Exodus**

- naše cesta vedla také do **Pražského židovského muzea**, kde jsme se zúčastnili dílny o Golemovi a prohlédli si synagogy.

- navštívili jsme **židovský hřbitov na Praze 10**

- V mezinárodním dětském knihkupectví **Amadito** nás čekalo čtení z knihy „Zimmer frei“ od izraelské autorky Leah Goldberg. Upekli jsme zde také tradiční židovské pečivo - macesy.

- S německou evangelickou farářkou paní Pfeifer jsme si povídali o židovském **svátku Pesach** a vyrobili jsme si každý svoji tóru.

- Knihkupectví **Amadito** pro nás připravilo další dílničku na téma „**Známí Židé v Praze**“, při které jsme si prohlédli i bustu Alberta Einsteina na sousedním domě.

- Navštívili jsme děti z židovské školky **Bejachad** na Hagiboru. Společně s nimi i seniory z **DSP Hagibor** jsme upekli židovskou specialitu barchesy.

Celý náš projekt vyvrcholí 21. června 2013, kdy budou před naší školku v Hradešínské ulici položeny Kameny zmizelých / Stolpersteine. Na zahradní slavnost pořádanou u příležitosti položení kamenů jsme kromě dětí a rodičů z naší školky pozvali i naše partnerské organizace. Velmi se těšíme, že se naše školka v tento den stane místem, kde se protne česká, německá a židovská historie a kultura.

Projekt „Zmizelí sousedé z Hradešínské ulice“ společně připravili:

Pražský Prager
Literární Literatur
Dům Haus
autorů německého jazyka deutschsprachiger Autoren